

N:o 104.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 maj 1904.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående skydd för vårt lands natur och naturminnesmärken.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 12.)
(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 21.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen framställd motion har väckts fråga om vidtagande af åtgärder till beredande af skydd för vårt lands natur och naturminnesmärken. Till styrkande af denna frågas vikt och betydelse har motionären dels vid motionen fogat ett uttalande i ämnet af åtskilliga framstående svenska vetenskapsmän, dels ock redogjort för åtgärder, som i det af motionären afsedda syftemål inom andra länder redan vidtagits eller stå under spörsmål.

Den sålunda inför Riksdagen framlagda frågan är till sin innebörd alldeles ny. Visserligen hafva tid efter annan bestämmelser angående jakt, fiske och vården af statens och enskildes skogar o. s. v. af Riksdagen antagits, men detta har dock skett företrädesvis i ekonomiskt syfte. Hvad motionären afser, kan måhända närmast jämföras med hvad af Regering och Riksdag blifvit åtgjort för skyddandet af fornlämningar

och historiska minnesmärken, dock med den skillnad, att lagstiftningen därvid kommit till stånd af enbart kulturhistoriskt intresse, då däremot i här omförmälda fråga äfven de naturalhistoriska och estetiska intressena spela in, så till vida nämligen som motionen åsyftar att förebygga, det en mängd djur- och växtarter samt ögat tilltalande ställen, hvilka äro mer eller mindre kännetecknande för vårt land, genom markens uppodling eller genom vandalisering gå sin förstörelse till mötes.

Riksdagen, som finner motionärens syfte högst beaktansvärdt, anser också i likhet med denne, att det för vårt land torde vara hög tid att följa exemplet af en del främmande länder, såsom Tyskland och Amerikas Förenta stater m. fl., hvilka med stor omtanke söka bevara enstaka minnesmärken af ursprunglig natur midt inne i odlade bygder. I kampen mellan natur och kultur dukar den förra lätt under, såvida ej målsmännen för mera ideella riktningar ingripa. Erfarenheten ger ock vid handen, att naturen, äfven utan kulturens inverkan, ständigt undergår förändringar, om också mindre märkbara. Särskildt beträffande växter och djur försiggå dessa förändringar i allmänhet i andra riktningar och mindre hastigt, där naturen rundt om får vara ostörd, än där kulturen flyttats nära. Sålunda röna exempelvis växterna inflytande såväl af den strid som de måste utkämpa med för platsen nya växter, hvilka inflytta med kulturen, som ock af andra förhållanden, hvilka följa denna senare i spåren.

Det är alltså framför allt genom markens fortskridande uppodling, om hvilken ju annars icke kan vara annat än godt att säga, som en mängd af för vårt land utmärkande naturegendomligheter hålla på att försvinna. Den ena efter den andra af för vårt land säregna växt- och djurarter dör ut, och naturen vanställles eller beröfvas sin bästa prydnad.

Då Regering och Riksdag genom frikostiga anslag bidraga till utrustandet af vetenskapliga expeditioner, hvilka ha till uppgift att utforska aflägsna länder och öka vårt lands vetenskapliga samlingar med för dessa länder utmärkande naturalster, är det också följdriktigt, att vi omsider söka från undergång rädda något af hvad ännu står att rädda af det för vårt lands ursprungliga natur säregna och tilltalande.

Till förverkligande af ett sådant syfte vill Riksdagen ej ifrågasätta något, som skulle innebära ett ingripande i den enskildes rätt att med sin egendom förfara, som honom bäst synes, utöfver hvad nu gällande lag därom innehåller; men då staten på de mest skilda ställen i vårt land äger större eller mindre besittningar, kunde, enligt Riksdagens mening, här och där en plats, där sällsynta djur eller växter trifvas, ett egendomligt skogsbestånd, ett vattenfall, någon säregen

geologisk bildning o. s. v. fridlysas för åverkare, så att naturen där kunde lefva sitt eget ursprungliga lif. Lämpliga ställen för inrättandet af dylika »nationalparker» angifvas i åtskilliga vid vederbörande utskotts utlåtanden i ämnet fogade bilagor.

Utan att vidare ingå på denna frågas tekniska eller ekonomiska sida, håller Riksdagen dock före, att ärendet är af den vikt, att en utredning, så fort sig göra låter, må blifva verkställd; och då Eders Kungl. Maj:t i institutioner, sådana som vetenskapsakademien, jordbruksdepartementet och därunder lydande verk, har lämpliga krafter till sitt förfogande, torde en slik utredning icke behöfva draga så synnerligen stora kostnader.

På grund af hvad i frågan förekommit får Riksdagen därför anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående de åtgärder, som böra vidtagas för att bereda skydd åt vårt lands natur och naturminnesmärken.

Stockholm den 13 maj 1904.

Med undersåtlig vördnad.